

...củu các hãng xe là quyểt đĩnh chính trĩnh...

Cuối Tháng Ba vừa qua, Chủ Trìch Trìng Giám Đĩnh hãng xe General Motors (GM) là ông Rick Wagoner đã bẩt ngẩt chểc. Ông hểp báo và tuyển bẩt “chính quyển Obama yêu củu tôi tẩ chểc, nên tôi đã tẩ chểc”. Nói cách khác, ông bẩt bẩng đi mẩt cách không mẩy tẩ nhể, khiển ông phểi lên tiểng mẩt cách cũng không tẩ nhể chút nào.

Ông Wagoner là mẩt nhân viển kể củu của hãng GM, đã làm viểc vểi công ty tẩ 32 năm nay và tẩ tẩ leo thang lên đĩnh Chủ Trìch vào năm 2000.

Cùng ngày hôm đó, TT Obama lên truyển hình giểi thích quyểt đĩnh của ông.

Ông Obama nói rểng trểc đây, khi GM gểp khó khăn, cùng lúc vểi Chrysler, chính phẩ đã cho các công ty này vay mẩt sể tiển lển (17 tẩ cho GM, 4 tẩ cho Chrysler) vểi điểu kiển củ hai hãng đĩnh phểi nểp mẩt kể hoểch củi tẩ toàn điển đĩnh bẩo đĩnh tiển Nhà Nểc sể không bẩ mẩt toi. Nhểng rểt tiểc, củ hai kể hoểch do hai hãng đĩnh nểp đĩnh không thoể mãn TT Obama, nên ông ra tẩi hểu thể cho củ hai, cho thêm mẩt thểi hển nểa đĩnh nểp lểi mẩt kể hoểch khác. TT Obama không đĩnh đĩnh gì đĩnh chuyển ông Wagoner, nhểng mểi ngẩi đĩnh hiểu ông sa thểi ông Wagoner đĩnh tẩ ó áp lểc mểnh hển, hy vểng có mẩt kể hoểch hểu hiểu hển, đĩnh thểi đĩnh củ nhể cáo tẩt củ các công ty đang nhển tiển củp củu của chính phẩ.

Sau vể các đĩnh gia AIG bẩ tẩ “lãnh củ triểu tiển thểng vì đã có công phá tan công ty”, khiển củ nểc nểi lển, ông Wagoner bẩ lãnh đĩnh đĩnh đĩnh.

Đúng theo “truyển thểng” tẩ mỷ tháng qua, mểi lển TT Obama lên truyển hình công bẩ mẩt kể hoểch củu nguy là... y nhể rểng: thể trểng chểng khoắn Dow Jones ngày hôm đó rểt ngay hển ba trăm đĩnh, sau khi ể chể lên đĩnh hển mẩt ngàn trong ba tuển trểc.

Đúng ra, ông Wagoner này đáng bẩ sa thểi hển ai hểt.

Ông là nhân viển kể củu vểi hển ba chểc năm kinh nghiểm làm viểc vểi GM thểt, nhểng ông đã làm Chủ Trìch trong gển mểi năm qua, trong đó có bể năm chót là bể năm hãng GM đã lể tểng củng hển tám chểc tẩ đĩnh. Chểa cho vể vển thì còn đĩnh gì nểa? Chể có các chể đĩnh Xã Hểi Chể Nghĩa mểi tiểp tểc nuôi ăn nhểng ngẩi có thành tích bẩt bát nhể vỷ thội. Chể đĩnh bể n Mể phểi là chể đĩnh có sể tuyển lểa rõ ràng. Giểi thì thành công, đĩnh là bể đào thểi.

ể đây, cũng xin quý đĩnh giể đĩnh quá lo lểng cho ông Wagoner. Trong gển 10 năm làm Chủ Trìch, ông ta đã lãnh mểi năm vài chểc triểu rểi; bây giể có vể vển thì thể nào cũng lểi ôm theo vài triểu tiển an ểi nểa. Không có chuyển ông Wagoner xểp hàng đi xin tiển thểt nghiểp đĩnh. Không kể bể năm củi, hãng GM cũng đã có mẩt thành tích lâu đĩnh không lểy gì làm vể vang, nhể tẩt củ các hãng xe Mể: tẩ mỷ chểc năm nay làm xe đĩnh c, vểa xểu, vểa thô, vểa hay hểng, vểa hao xăng. Ngẩi ta có thể khểng đĩnh rõ ràng nểc Mể hiển nay là nểc duy nhểt trên thể giểi còn mua xe... Mể! Đi ra khểi xể Mể này thì không còn thểy bóng dáng mẩt chiểc xe Mể nào nểa. Ngoểi trể Canada (nhể là “tiểu bang thể 51” của Mể), và các tòa đĩnh sể Mể trên thể giểi vển bẩt buểc phểi sể đĩnh xe Mể.

Đã vỷ, xe Mể lểi còn mểc nhểt vì phểi trể lểng và bểng lểc quá cao cho các nghiểp đoản và các xểp lển. Nhân công không chuyên môn thì lãnh lểng tểi thiểu hển hai chểc đĩnh mẩt giể, nhân công có chuyên môn thì lãnh lểng giể ít nhểt gểp ba các đĩnh nghiểp trong mỷ hãng xe hểi ngoểi quểc khác đang hoể đĩnh tểi Mể, chểa kể mẩt chể đĩnh phức lểi xã hểi rểt hào phóng. Còn xểp lển thì lãnh lểng và tiển thểng vài chểc triểu. Hể không củn biểt công ty đã lể hển tám chểc tẩ trong bể năm qua.

Nhểng viểc đĩnh ông Wagoner này vể vển cũng làm nhiểu ngẩi bẩt mẩn và lo sể.

Thể nhểt, viểc ông ta bẩ làm đĩnh thển quá lể liểu. Ngay củ bà Thểng Đĩnh Michigan, mẩt đĩnh

viên Dân Ch□ đã t□ng m□nh m□ng h□ng viên Barack Obama, cũng ph□i lên t□ng cho là ông này đúng là đã b□ mang ra t□ th□n.

Th□ nhì, vì c TT áp l□c đ□ sa th□i m□t Ch□ T□ch c□a m□t công ty t□ làm nhi□u ng□□ i lo ng□i không bi□t Nhà N□□ c s□ can thi□p đ□n m□c nào vào gu□ng máy kinh t□ M□. Sau GM, n□u có ngân hàng nào đ□□ c Nhà N□□ c cho vay thì có vì đó mà đ□□ c Nhà N□□ c qu□n lý luôn nhân s□ chẳng?

Đ□ng ý r□ng Nhà N□□ c cho GM m□□ n nhi□u t□n, nh□ng nh□ v□y không có nghĩa Nhà N□□ c ch□n n□ có quy□n sa th□i nhân viên cao c□p nh□ th□. N□u nh□ m□t công ty đi m□□ n t□n ngân hàng, ngân hàng đó có quy□n đòi đ□u i T□ng Giám Đ□c c□a công ty này không? M□t ông ch□ t□m ph□ □ khu Bolsa đi vào nhà băng m□□ n t□n, nhà băng có quy□n đòi đ□u i ông ta và cho ông đ□u b□p lên làm T□ng Giám Đ□c không?

Dĩ nhiên là các ngân hàng th□□ ng có đ□u ki□n cho vay m□□ n, b□t công ty vay m□□ n ph□i làm chuy□n này chuy□n kia đ□ ch□nh đ□n s□ sách, nh□ng năm thì m□□ i h□a không th□y có chuy□n ngân hàng thay th□ T□ng Giám Đ□c. Không ph□i là các ngân hàng th□□ ng tình ai đâu, mà là ngân hàng s□ sau đó s□ ph□i ch□u trách nhi□m, n□u công ty th□t b□i s□ b□ th□a ki□n r□t lỗi thôi. Và đây là đ□i m th□ ba, sa th□i ông Ch□ T□ch này có nghĩa là Nhà N□□ c m□c nhiên đ□t quy□n qu□n lý công ty. Nh□t là khi Nhà N□□ c quy□t đ□nh s□ thay th□ đa s□ thành viên Ban Qu□n Tr□ nh□ TT Obama đã ng□ ý. N□u sau này thành công thì không nói làm gì, nh□ng n□u th□t b□i thì Nhà N□□ c ph□i hoàn toàn ch□u trách nhi□m, không đ□ th□a lên đ□u ai đ□□ c n□a. Tr□□ c nh□ng khó khăn t□y tr□i c□a các hãng xe M□, quy□t đ□nh c□a TT Obama làm chính m□y ông Dân Ch□ phe ta cũng ph□i cho là h□i đ□i đ□t.

Th□ t□, không ai tin r□ng các công ch□c Nhà N□□ c l□i có kh□ năng đ□u hành m□t đ□i công ty c□ GM gi□i h□n ông Wagoner.

Hành chánh và kinh doanh là hai lãnh v□c khác nhau r□t xa. Dĩ nhiên là GM đã thăng ch□c T□ng Giám Đ□c Đ□u Hành (Chief Operating Officer) lên thay ông Wagoner làm T□ng Giám Đ□c Qu□n Tr□ (Chief Executive Officer), đ□ng th□i b□ nhi□m m□t tân Ch□ T□ch H□i Đ□ng Qu□n Tr□ (Chairman of the Board). Nh□ng qua s□ t□ ch□c c□a ông Wagoner và vì c thay th□ đa s□ thành viên H□i Đ□ng Qu□n Tr□, ai cũng hi□u th□ l□c th□c s□ c□a Nhà N□□ c so v□i quy□n hành c□a ông tân T□ng Giám Đ□c và ông tân Ch□ T□ch.

Trong c□ v□ này, ng□□ i ta nh□ đ□n m□t câu danh ngôn c□a Colin Powell. Khi vào m□t c□a hàng bán đ□ mà khách hàng t□y máy r□ mó và làm b□ đ□ thì coi nh□ khách ch□u trách nhi□m và ph□i mua luôn, r□i đem m□nh v□n v□ .. gi□c thùng rác. Ngo□i tr□□ ng Powell dùng nguyên t□c □ y đ□ can gián Chính quy□n Bush c□a ông v□ v□ Iraq: "Vô đó làm b□ đ□ là ph□i ôm luôn đ□y!" Chính quy□n Obama đã ôm l□y hãng GM khi quy□t đ□nh sa th□i ng□□ i c□m đ□u vì c qu□n lý, bây gi□ thì làm gì v□i GM, hay qu□ng đi đâu?

Ch□c ch□n là TT Obama và các siêu c□ v□n c□a ông ph□i th□y rõ nh□ng b□t t□i trên, mà ông v□n quy□t đ□nh ép ông Wagoner ph□i t□ ch□c. Vì đ□□ i cái nhìn c□a TT Obama, có lý do chính đáng l□m.

Tr□□ c h□t ta có th□ đoán t□i sao TT Obama c□n c□u các hãng xe M□.

V□i nh□ng con m□t phạm t□c, chúng ta cũng nhìn th□y cái đ□ c□a xe M□, và hi□u đ□□ c bao nhiêu t□n đ□ vào các hãng xe đó cũng ch□ là nh□ng bi□n pháp vá víu nh□t th□i, không th□ nào c□u các hãng xe v□ lâu v□ dài đ□□ c, không th□ nào giúp xe M□ c□nh tranh ngang ng□a v□i xe Nh□t, xe Đ□i Hàn và xe Đ□c trong t□□ ng lai lâu dài đ□□ c. V□n đ□ c□a xe M□ là v□n đ□ c□u trúc n□n t□ng mà không ph□i vài ch□c t□ n□ ng□n h□n có th□ gi□i quy□t đ□□ c.

Nh□ v□y thì câu h□i là t□i sao các siêu c□ v□n c□a TT Obama l□i không nhìn ra, mà v□n c□ nh□t đ□nh ph□i đ□ t□n vào cái h□ chìm không đáy?

Câu truyện rất giản dị. TT Obama chọn gì để các hãng xe Mỹ, cũng chọn những tình huống xảy ra trên lãnh thổ của Mỹ. Nhưng ông muốn rằng tất cả các nghiệp đoàn. Ông cần các hãng xe là để các nghiệp đoàn, thành phần chính của các nghiệp đoàn của Đảng Dân Chủ.

Nói cách khác, vốn dĩ các hãng xe không phải là vốn dĩ kinh tế tài chính gì, mà là vốn dĩ chính trị. Cần các hãng xe là một quy tắc chính trị. Do đó, không ai có thể nghĩ rằng các giới pháp kinh tế tài chính kiểm soát và điều này điều kia là có thể quy tắc chính trị khó khăn của các hãng xe hiện tại.

Các hãng xe Mỹ so với các hãng xe Nhật và Hàn, và ngay cả các hãng xe Âu Châu, đã trở thành những công ty khổng lồ, nặng nề, già nua, đáng lo ngại theo luật đào thải của tự nhiên. Những doanh nghiệp khác của Mỹ đã từng sụp đổ, nhưng chúng ta vẫn thấy những người và bộ phận đào thải. Còn ai như các hãng hàng không PanAm hay TWA nữa không?

Nhưng ba đại gia xe hiện tại vẫn tiếp tục tồn tại vì các chính trị gia bỏ hoàn toàn lợi ích vào chúng. Các chính khách Dân Chủ thì đã trở thành con tin của các nghiệp đoàn. Các chính khách Cộng Hòa thì lại là con tin của các công nhân, mỗi năm mỗi tháng lãnh cả trăm ngàn tiền từ các nhóm áp lực -lobbyists- của các hãng xe hiện tại. Muốn thay đổi cách thiết kế máy xe để ít hao xăng hiện có hiện năng cao hiện cũng không làm được vì phải sa thải nhân viên và huấn luyện người mới theo kỹ thuật mới. Ba hãng xe đã có những trình bày tiền kỹ thuật như vậy mà vẫn phải giữ lại nhân viên hiện tại và trả lương cho họ thì sẽ đánh cược vì các nghiệp đoàn đòi hỏi như vậy!

Trong tình huống đó thì làm sao các chính khách dám bỏ ba hãng xe này xuống mà không cần.

Các hãng xe này và cả trăm công nhân chi nhánh, công ty con, công ty phụ tùng, phụ kiện nằm trong vòng đai đai của, từ bên tiểu bang Michigan, Ohio, Indiana và Pennsylvania, đều là những tiểu bang có tiếng nói quyết định trong các cuộc bầu cử tổng thống. Nhưng nào để các hãng xe này chết là để những số mệnh ngay tiểu bang này. Cần Dân Chủ hiện Cộng Hòa, không phe nào dám để mệnh luôn tiểu bang này, vì như vậy là vĩnh viễn Tòa Bạch Ốc luôn rồi.

TT Obama cần phải cần các nghiệp đoàn bằng cách tung tiền tiếp tục nuôi các hãng xe. Nhưng ông cũng nhìn thấy khó làm được chuyện của nguy này nếu không có sự nhượng bộ nào đó của các nghiệp đoàn. Mà yêu sách đầu tiên của các nghiệp đoàn là phải sa thải các lãnh đạo trước đây. TT Obama đã chấp nhận yêu sách đầu tiên này và ép ông Wagoner phải từ chức.

Thông điệp mới cho các nghiệp đoàn: ông đã hành động với ban quản lý rồi đó, bây giờ đến phiên quý vị lùi một bước.

Một khác ông cũng nhắc đi nhắc lại là Ban Quản Lý mới sẽ có hai tháng để điều chỉnh với các chính trị và các nghiệp đoàn để có thể toàn bộ công ty. Nếu không thì nên chuyển bộ khai phá sản. Ai cũng biết rõ là một khi khai phá sản thì mọi hợp đồng với các nghiệp đoàn, kể cả các hợp đồng hợp tác cho những nhân công đã vắng mặt, có thể sẽ bỏ vào thùng rác hết, và công ty có toàn quyền đưa hết các công nhân hiện tại nếu muốn, để chuyển mình lại những công nhân đã từng nghiệp đoàn.

TT Obama hiện nhiên là không dám có ý định gì để các nghiệp đoàn. Nhưng ông cũng hiện tại nếu không có sự nhượng bộ nào đó của nghiệp đoàn thì chúng còn cách nào cần các hãng xe này hết.

Hiện giờ rất khó tiên đoán kết quả các tiếp cận này sẽ như thế nào. Các nghiệp đoàn là một chết của mọi giới pháp. Họ đang níu kéo, trông chờ các động minh Dân Chủ trong quốc hội, cũng như tin rằng TT Obama không dám gì hết, nên vẫn ngoan cố không chấp nhận bất cứ nhượng bộ nào. Nhưng áp lực càng ngày càng nặng.

Có nhiều hy vọng hãng GM sẽ đóng cửa hay phá sản một phần. Các công ty con là quá nhiều như các hãng Dodge, Pontiac sẽ bị cho xấp xỉ. Các xe SUV không là sự hốt hoảng sản xuất. Các hãng Cadillac và Chevrolet sẽ được công nhận và đi đầu kinh doanh đoàn chủ nhân công bố như đã những hãng Ford. Nhưng dù sao thì ai cũng nhìn thấy đó là cánh chim cuối thoát được cơn sóng lớn. Nhưng cái cuối đó thì nó đã cũ rích, ập ập, thì thì lâu rồi, không còn sóng này thì cơn sóng thì sẽ đánh tan nó thôi.

Nếu không có những thay đổi thì căn gác, thì trước sau gì cũng đến ngày mọi cánh chim đó tan tành và chìm luôn. Chắc thì là thì giờ đến đó, chúng ta vẫn bị đè cửa đóng thu được mọi cánh chim đó lấy lại thêm một thời gian.

Tất cả chỉ vì lý do chính trị.

Hiện nay, trên nước Mỹ cũng có nhiều công ty xe hơi như mới thành lập. Quý độc giả theo dõi tin tức đã thấy có một công ty gần đây quảng cáo một loại xe mới (chúng tôi không tên nêu tên để tránh bị hiểu lầm là đang quảng cáo cho xe đó!) Xe chạy 100% bằng điện, nhẹ và gọn.

Nhưng đáng tiếc là bán khá đắt, với giá hơn năm chục ngàn đô. Chắc còn khá lâu loại xe này mới giảm giá và trở nên hành động.

Nhưng đó chính là giới pháp cho tiếp tục lại. Nếu TT Obama có thể quên được các vấn đề chính trị mà thật sự muốn tìm giải pháp giúp kinh doanh xe hơi Mỹ phát triển mạnh mẽ được nữa với các công ty nước khác, thì đó là hướng nhìn cần thiết. Mọi cách thì đều vào giúp mọi công ty mới thành lập này như hiểu như là để dành cửa mọi con đường đang hợp hợp (5-4-09).